

Sudabeh Mohafez

V rdečem morju

Iz nemščine prevedla Urška P. Černe

Pozneje bom vedela, ali je bila pred samim ognjem tudi tiha eksplozija, toda zdaj te besede še ne poznam, slišim samo zvok, ki jo označuje, ki zveni tako kot strokovni izraz, namreč: PFF!, nedvomno, PFF! To me je prebudilo.

In potem gasilec, tisti mladi s praskami na obrazu, reče Pravi čudež. To reče. Čudež je, da sem preživela in to je tesno povezano s tiho eksplozijo, tudi to reče. Ker če je ne bi slišali, no, če vas ne bi prebudila ... In te tri pike slišim razločno kot tisto noč PFF!, namreč: ker noče izreči besede. Mladi gasilec s praskami na obrazu noče izreči: mrtva. Da bi bila zdaj namreč mrtva, konec z mano, mrlič ali zoglenel preostanek mrliča, če me eksplozija ne bi prebudila. Vse to reče, toda to reče šele čez nekaj ur, ko se iz hiše vali samo še hladen črn dim in smrad po oglju in kemikalijah, ko štirih od petih gasilskih vozil že ni več, takrat mi mladi gasilec s praskami na obrazu reče stavek s tremi pikami.

Zdaj je v stanovanju še žameten mrak, pa tudi zunaj. Samo ta zvok slišim in niso sanje, ne, budna sem in tečem tja, k zvoku, k tuljenju. Zvok je z vsakim korakom glasnejši in je zdaj pihanje in tuljenje in prihaja s stopnišča.

Odpreti vrata stanovanja. Gorijo z zunanje strani, kar pomeni: površina velikosti devetdeset krat dvesto centimetrov, navpično od tal, zdaj v ostrem kotu štrli v moje stanovanje, ognjeni zublji. Lesena stena levo ob njih gori in tudi pod pred mojimi vrati in dejstvo je, da v tem trenutku premišlujem. Premišlujem o vodi, o odeji, ki bi zadušila ogenj. Premišlujem o zaščiti.

Toda venček svečk, takoj ko zaloputnem vrata. Tam, kjer se vrata stanovanja opirajo na okvir, naenkrat dobijo ognjen okras. Ki prasketa. Stečem nazaj v spalnico. Zelo vroče je. Fikus ob postelji: kot novoletna iskrica, prši iskre. Lesene stene med posteljo in zunaj ni več. Rdeče morje, ne: belo, rumeno, rdeče. Barve morja. In na trenutke modrikasto brljenje. Nobenih rib, rakov, morskih ježkov, samo sikanje, kačje sikanje. Sikanje poslednjih preostankov vlage v prastarih deskah na podu. Potem v kuhinji in v kopalnici počijo stekla.

V mojem stanovanju je požar. To izrečem tiho, razločno, natančno: v mojem stanovanju je požar. Stopim na balkon, zaprem vrata za seboj, gledam skozi steklo v stanovanje, in ne: v barvah morja, mavrično prelivanje, in dejstvo je tudi, da tudi ob pogledu na to premišlujem. Premišlujem o tem, kaj ta stavek pomeni. Kaj pomeni stavek: v mojem stanovanju je požar in kaj pomeni: moje stanovanje?

Tu so gasilci. Na obeh straneh balkona so na zid prislonjene aluminijaste lestve. Najprej spravijo na varno ljudi iz podstrešnih stanovanj. S trupi se nagibajo daleč iz oken, kajti: nad njimi se v neprekinjenem toku vali v zrak reka dima, temnočrna, ja, točno tako: temnočrna reka dima v nebo, zgoraj pa na lestev ravnokar stopa gospa Naumann v svojih visokih petkah in videti je, kot da jo gasilec objema, čeprav stoji nekaj klinov niže in samo drži roke okrog nje kot okroglo široko kletko in se je ne dotika. Ščiti jo. Ščiti jo pred padcem, jaz pa že drugič to noč pomislim na zaščito in na to, da bi tega gasilca najraje poljubila.

Dejstvo je, da to mislim zelo zares. Tega gasilca bi rada poljubila, ker drži roke kot okroglo kletko okrog gospe Naumann, ki z visokimi petkami in oprijetimi elastičnimi kavbojkami in platinasto trajno in prešito damsko vetrovko slivove barve stoji na lestvi in se zdaj skupaj z njim spušča po lestvi v svojem tempu, tempu gospe Naumann, in pomislim, da se moram naučiti misliti na povsem nov način. Da je ljubezen nekaj čisto drugega od tega, kar sem doslej mislila, da je, namreč: zdaj točno vem, kakšen je občutek, ko koga ljubim. Točno takšen. Takšen kot v tem trenutku, ko vidim gasilca z rokami in gospo Naumann, tako, točno tako, da ne bi padla, zaradi tega, in da bi jo bilo kar najmanj strah, namreč: čeprav je res zelo hudo, se lahko nekdo vendarle potruzi, da vznikne malo manj strahu, in to je ljubezen. On je namreč ne priganja, ne vleče je in ne vpije nanjo in ji ne govori Hitreje! hitreje!, in tudi ne reče Podvizajte se, tam zgoraj stojita še dve! Preprosto vedno položi nogo na naslednji klin, in to takrat, ko to stori gospa Naumann, in skorajda je videti, kot bi plesala, jaz pa pomislim, ali naj ga zdaj, ko bo prišel mimo mene, vprašam, kako mu je ime, da bom lahko pozneje poizvedla in ga našla in ga poljubila, toda potem počí steklo v balkonskih vratih in že drugič to noč zamomljam V mojem stanovanju je požar, in dejstvo je, da že v tistem trenutku ne razmišljam več o tem, kaj to pomeni.

Potem se zdrznem. Ob meni nekdo diha. Ni gasilec, ki bi ga rada poljubila. Drugi gasilec je. Pokaže na lestev, ki je prislonjena na moj balkon. Na lestvi stoji še tretji gasilec. Morju obrnem hrbet, kar pomeni: obrnem hrbet prasketanju in pokanju za stekli in stopim na lestev in stopim na spodnji klin in gasilec na lestvi me drži za nadlaket in pomislim, da ni tako dober plesalec kot gasilec, ki bi ga pozneje rada poljubila. Potem je lestve konec. Potem stojim na zemlji, na blatnih tleh, na poteptani travi. Potem me gasilec porine h gasilskemu kombiju za prevoz moštva in končno spusti mojo roko, jaz pa kar stojim in zrem predse.

Na moji levi hiša: z glavo med rameni. Kot čuden stvor, ki se davi in bruha, namreč: davi ga dim, hiša ubita, skorajda ubita, kajti še zmeraj kašlja, hrope, in nanjo pljuske visok, rdeč val gasilcev, kar pomeni: zdaj sta dve morji. Eno ubija, eno rešuje.

Gasilski kombi je prostor mešanice izhlapin znoja in lenorja in spanca in alkohola in loja in strahu. Stopam po ozkem prehodu mimo kolen in sedem in potem dušeče. V mojem grlu naenkrat dušeče, kot dušeno meso, in Jessica iz pritličja, Jessica, stara pet let, reče Žejna sem in gospod Manteuffel iz drugega nadstropja tiho kolne predse in zdaj se bom zadušila ali me bo razneslo, kar pomeni: sunkovito vstanem in grem ven in zunaj diham dimast zrak in stojim med belo-rdeče poševno progastimi rečmi. Da je barva rdeča, samo vem, vidim je ne, kajti še vedno je noč, toda vem, da so temne proge na trakovih rdeče. Belo-rdeče poševno progasti zaščitni trakovi in za njimi ljudje. Petdeset ljudi? Medtem že osemdeset? Iz hiše se samo še kadi, ampak v pogonu vedno več ljudi in vozil z modro lučjo in sredi tega temna polja. In dlan. Počiva na moji rami, vodi me h gasilskemu kombiju. Zmajam z glavo. Tam diši po lenorskem spancu, šepnem dlani in sem reč, ki jo lahko obrne in vodi. Tega ne mislite slabo, pojasnim moškemu, ki me vodi za roko. Kdo česa ne misli slabo? Vi, rečem in pokimam proti njemu. Jaz? Odtegne dlan. Ja, rečem. Ničesar ne mislim slabo! Saj vem, rečem. Spet dlan, vodi. Upiram se. Res bi se morali vrniti v kombi. Izvijem ramo izpod njegove dlani. Kje je gasilec? vprašam. Jaz sem gasilec, reče. Ne, rečem in se ozrem okrog sebe. Pa sem, reče in mi spet položi dlan na ramo in me spet vodi in jaz se spet umaknem njegovi dlani in s pogledom iščem gasilca, ki bi ga pozneje rada poljubila in ne morem ga izslediti v množici moških v reševalski oranžni barvi, ki tekajo sem in tja, in morala bi vprašati, kako mu je ime. Kako vam je ime? vprašam. Prosim, vrnite se v vozilo, reče. Toda kako vam je ime? vprašam. Kaj pomaga moje ime? reče in pogledam ga, namreč: osupla nad njegovim bistrim odgovorom. V resnici res čisto nič ne pomaga, rečem in prikimam. Saj vas niti nočem poljubiti. Kako,

prosim? reče. Odidem. Kam pa greste? vpraša. Dihaj, rečem. Dihaj greste, reče. Prikimam. Dihate lahko tudi v vozilu, reče. Pogledam ga. Precej butast je. Hodim sem in tja in dlan izgine in moški, ki mu pripada, izgine z njo in sedem na stebriček na robu zelenice pred hišo in diham in potem ga kar naenkrat zagledam in poskočim in stečem k njemu in ko se potopim v morje reševalcev, gasilca, ki bi ga rada poljubila: že spet ni več.

Stojim v morju gasilcev in sem skala, ob katero buta morje, odpira se, zapira. Potopim se pod gladino pogledov, kar pomeni: samo z očmi se potopim v morje in ga ne najdem. Nihče se me ne dotakne, ne, ogibajo se me, po desni, po levi, odvisno, od kod prihajajo in kam gredo, proti cilju, vsi, s cevmi in sekirami in vrvmi in nekdo reče Pospremim vas del poti, če želite. Morda tamle čez? Pokaže na stebriček, na katerem sem sedela, in zgolj pokaže in ne vodi in me tudi ne zavrti in moja dlan leže na njegovo roko in položim mu glavo na prsi in reče: ničesar, marveč mi drugo roko položi okrog ramen in sva skala, okrog katere buta morje in morje se na naju deli, levo od naju, desno od naju, in nihče se naju ne dotakne. Skala sva, ki gre skozi morje in točno ve, kam hoče, namreč: k stebričku na zunanjem robu belo-rdeče poševno progastega okvirja in jaz sploh ne vem, kako sploh hodiva, če sva tako objeta skala, toda hodiva: sva skala, ki to zmore, in prispeva k stebričku in pred njim sedeva v travo in: molčiva.

Kako vam je ime? vprašam po koncu molka in reče, Gelling, Heinz-Jürgen Gelling, in zasmejim se in rečem, Heinz-Jürgen Gelling, ali ste vedeli, da ste skala? Najprej se nasmehne, potem resno pogleda in reče Enkrat sem skala, drugič ne. Nato pogleda stran in tudi jaz pogledam stran, namreč: približata se nama moška.

Ne, rečem. Razumevajoče gledata in gledata: nepopustljivo. Ne, ponovim. Zoprno je, reče manjši z brki, toda žal bo treba. Ne grem tja, rečem. Preverjamo, ali kaj manjka, v primeru ropa, reče. Rečem Ne. Rečem Ni bil rop. Rečem Bila sem v stanovanju, dokler niste prišli vi, nihče ni mogel v stanovanje, povsod je bilo morje. Morje, reče, in prikimam, Rdeče morje in dim. Rdeče morje, reče, in Heinz-Jürgen Gelling reče Ogenj, ogenj misli. Povsod je bil ogenj, mislite tako? vpraša moški in prikimam in popraska se po sencih in se s prsti pogladi pod rumeno zaščitno čelado. Kako vam je ime? vprašam. Schulze, reče, pa saj sem že povedal, glavni komisar Schulze, kriminalistična služba. Ni bil rop, gospod Schulze, rečem, in nobenega razloga ni. Za kaj ni razloga? vpraša glavni komisar Schulze, Heinz-Jürgen Gelling pa zavije z očmi. Da bi še enkrat odšli v stanovanje, reče, za to ni razloga. Glavni komisar Schulze me pogleda. Zanj sem trmast stvor, ki ga potrpežljivo pogleda, s kančkom napora v potrpežljivem pogledu. Žrtvam je vedno težko, reče, posebej žrtvam požarov, ampak drugače pač ne gre. Jaz sem precej trmasta žrtev požara in Heinz-Jürgen Gelling reče, grem z vami, če želite, in ozrem se proti hiši in gledam kašljajoče okenske odprtine in pomislim, da tega kraja ne poznam in da nimam opravka z njim in razmišljam, kaj bi se zgodilo, če bi res, in to samo zato, ker bi bil Heinz-Jürgen Gelling pripravljen iti z mano, odšla tja, v to tuje okolje, v ta pekel žarišča požara in njegove okolice, ki pljuva dim in je premočena od gasilne pene, kamor me hoče zvleči ta komisar, in jaz sem trmasta, naporna žrtev požara, ki jo je treba pripraviti do tega, da stori to, kar je njegova naloga, namreč: ogled mesta zločina.

Če želite, grem z vami, znova reče Heinz-Jürgen Gelling in tokrat prikimam, ker način, kako to izreče, nekaj pomeni, namreč: to ti ne uide. Moram v tuje okolje. Ni mi pa treba sami, Heinz-Jürgen Gelling bo z mano in razmišljam, kako si lahko skala, ki zmore hoditi, ko je treba v tuje okolje, in Heinz-Jürgen Gelling me prime za roko, ne smehlja se, marveč se mi

zazre v oči, in mislim, da me gleda tako, kot bi mu bilo žal in me raje ne bi silil na to pot. Toda včasih, mi govorijo njegove oči, moramo v tuje okolje.

Rad bi, reče glavni komisar Schulze, da si vse skrbno ogledate in mi poročate o vsem, kar vam pade v oči. Če kaj manjka ali če vidite kaj takega, kar ni vaše, reče in izgine v temni odprtini pred nama in videti je, da stori nekaj s stopali, namreč: praskajoči zvoki tal v temni odprtine. Zveni kot zimski posip na razmočenih pešpoteh, kot zimski posip pod velikimi, težkimi čevlji. Toda Heinz-Jürgen Gelling stoji na mestu. Čaka me, ker stojim in ker nagnem glavo naprej in gledam. V odprtino. V temo. Z vami grem, reče, jaz pa rečem nogi, naj se dvigne in naredi korak naprej. Moraš, rečem nogi. To ti ne uide, rečem nogi, in koleno nekaj stori in boki nekaj storijo in noga naredi korak naprej in Heinz-Jürgen Gelling je z mano in počasi greva v temino odprtine in rumeni stožec preiskuje tujo pokrajino. Premika ga roka glavnega komisarja Schulzeja.

V tujem okolju kot majhni, bolni bori molijo v zrak črnorjavi oporniki ograje. Različnih višin so, za hip jih osvetlijo rumeni potujoči svetlobni stožci, podobni iskalnim žarometom, potem spet izginejo. Glavni komisar Schulze v tujem okolju stoji na nečem, kar je videti kot tretja ali četrta stopnica nečesa, kar je videti, kot bi bilo nekdanje stopnišče. V tujem okolju nad tem, kar so bile nekdanje stopnice, ležijo jeklene tračnice z na grobo posejanimi luknjami, in midva, kar pomeni: Heinz-Jürgen Gelling in jaz, naj bi šla po teh tračnicah navzgor in previdno lovim ravnotežje po železnem nagibu v prvo nadstropje tujega okolja in Heinz-Jürgen Gelling hodi tik za menoj in reče Glejte naprej. Glejte do podesta in gledam naprej in zakričim, ker pred mojim obrazom naenkrat visi pas glavnega komisarja Schulzeja in njegov glas zagrmí nad mojo glavo. Čelado! zagrmí glas glavnega komisarja Schulzeja in njegov trebuh pod odprtim suknjičem in nad pasom dvakrat poskoči gor in dvakrat dol. Čelado za dekle! Gelling, kje pa ste izgubili glavo! Heinz-Jürgen Gelling me sune naprej in mimo glavnega komisarja Schulzeja in dva metra pred mano leži na tleh žimnica, črna, tli. Med mano in njo je Steneni, zraven žimnice truplo knjige, truplo svetilke, drevesni mrlič. Mar ni to podobno fikusu, rečem Heinz-Jürgenu Gellingu, in reče Ja, fikusu. Nekdo mi na glavo posadi čelado. Je rumena ali bela? vprašam Heinza-Jürgena Gellinga. Oranžna, reče in se nasmehne in potem reče Poda se vam in jaz rečem Hvala.

Tukaj, reče glavni komisar Schulze, in slediva mu v majhen prostor. Štedilnik črn, lijak črn. Osmojena kuhinjska omara z razbitimi stekli v zgornjem delu, črn, se še kadi. Prečno pred oknom lesena miza, ostanki stolov nad luknjami v podu. Ali kaj manjka? vpraša glavni komisar Schulze. Kaj manjka, zamrmram. No? reče. Ali kaj manjka? Ne, rečem. Dobro, reče in zadovoljno pokima in gre mimo naju v to, kar je bilo nekdanje hodnik, in počasi greva za njim in ga zmanjka, ampak potem pomoli glavo iz naslednjega vratnega okvirja in greva k njemu in v prostor in jaz grem takoj spet nazaj v to, kar je bil nekdanje hodnik, ker nočem videti tega, kar sem videla in Heinz-Jürgen Gelling me prime pod roko in reče Schulze!, dovolj je. Preveč je zanjo, reče. To reče tiho, odločno. To reče kot kralj. To reče tudi kot majhen deček, ki mu umira morski prašiček.

Kaplja, rečem. Ja, reče Heinz-Jürgen Gelling, in zdaj je njegov glas spet njegov vsakdanji glas. Spremenil se je v kapljo, rečem, in Heinz-Jürgen Gelling spet reče Ja. Potem zakašlja. Potem reče To se zgodi pri zelo visokih temperaturah. Kar pravi, je slišati logično. Je slišati kot resnica. Dobro, rečem zato, in Heinz-Jürgen Gelling in glavni komisar Schulze me pogledata. Grem še enkrat z vami tja, rečem, in Heinz-Jürgen Gelling reče Res? In pokimam in glavni komisar Schulze reče No, prav, kar naprej! in se nama umakne, da greva naprej in sploh ne pogledam na levo steno, temveč gledam samo kad, ki je črna, in gledam samo na tla,

ki so črna, kar pomeni: vidim tri trupla, namreč: truplo brisače, truplo zobne ščetke, truplo kopalniške preproge in niti s koticom očesa ne pogledam orjaške kaplje na levi nad straniščno školjko in glavni komisar Schulze vpraša Ali kaj manjka? In rečem Ne. In reče Dobro in v naslednji prostor nam ni treba, ker ga ni. Samo štiri stene so in Podani in Stropani, marveč, če pogledamo gor, vidimo špirovce nad stanovanjem gospe Pietzsch. Ne, rečem, in glavni komisar Schulze me vprašujoče pogleda. Ne? reče. Ja, rečem, ne. Kaj torej? reče. Ne, rečem, nič ne manjka, in pomignem proti prostoru, ki ga ni, in Heinz-Jürgen Gelling se tiho zasmeji in glavni komisar Schulze čudno škrtne z jezikom ali z zobmi in rečem Slišite, Heinz-Jürgen Gelling, dani se, in se ozrem, namreč: Ptičje petje, in Heinz-Jürgen Gelling posluša in se smehlja in greva v prostor, ki je. V prostoru, ki je, je to, kar sem videla že s stopnišča, ker je bila tam Steneni. Tam je žimnica, ki tli, truplo knjige, truplo svetilke, drevesni mrlič. Heinz-Jürgen Gelling se skloni. S tal pobere razglednico. Sredi tega tujega okolja, zasneženega s pepelom in zaskorjenega z gasilno peno, je našel lepo razglednico. Vzemite jo s seboj, rečem, in Heinz-Jürgen Gelling odgne zadrgo na varnostnem jopiču in razglednico potisne v toplo temo na prsih. In? vpraša glavni komisar Schulze. Ne, rečem, in ogled mesta zločina je končan in korak za korakom greva skozi tuje okolje nazaj in na prosto in k stebričku.

Pravi čudež, reče Heinz-Jürgen Gelling, in jaz šele zdaj opazim praske na njegovem obrazu. Morala je biti tiha eksplozija, reče, in ko to reče, priklimam, namreč: spomnim se zvoka. Stena med posteljo in vežo so bila pravzaprav samo stara, oblazinjena vrata, reče, in jaz spet priklimam. Verjetno so takoj pogorela in ob takšen razvoju dima, torej brez eksplozije, reče, je ne bi slišali, se zaradi nje ne bi prebudili ... In te tri pike slišim tako razločno kot pred nekaj urami PFF!, namreč: ker noče izreči besede. Heinz-Jürgen Gelling noče reči: mrtva. Toda jaz hočem reči in rečem. Če me ne bi prebudila, rečem, bi bila zdaj mrtva, konec z mano, mrlič ali zoglenel preostanek mrliča in Heinz-Jürgen Gelling mi gleda v oči in: molči.

Morda nekako privlačim nesrečo, rečem v njegov molk, in naenkrat me pogleda tako, da utihnem. Ta misel ne pomaga, reče. Traparija, reče, in naj neham s takšnim odnosom do sebe. Zato ne govorim več o tem, da sem privlačila nesrečo, temveč o neki povsem drugi stvari. Kaplja, rečem, je bila prej pretočni bojler, in Heinz-Jürgen Gelling zadrži dih. Potem počasi izdihne in pokima in reče, namreč: kot da bi spal, morda sanjal, in bi se komaj sedaj spet vrnil v budnost in sploh ne več razdraženo, ne, reče Ja, pretočni bojler, in izvleče razglednico in si ogleduje sončnico na nji. Včasih, reče, sredi največjega opustošenja najdemo nekaj nedotaknjene. Neokrnjenega, reče. Morda pa sploh ni neokrnjena, rečem, in Heinz-Jürgen Gelling začudeno pogleda in dvigne razglednico. Čisto kot solza, reče. Sončnice so rumene, rečem, tale tukaj je izgubila barvo. Črno-bel posnetek je, reče Heinz-Jürgen Gelling. Toda morda ni bil ves čas črno-bel, rečem, in razglednico spet pospravi v jopič in zavzdihne in vstane in reče Pridite.

Gasilski kombi je prazen. Počakajva notri, reče Heinz-Jürgen Gelling. Vrata pusti odprta, da lahko laže diham. Najti morate zatočišče, reče. Dve možnosti sta. Policiji lahko poveste naslov in vas odpeljejo tja. Pomolči in se ukvarja z nitko, ki visi z roba varnostnega jopiča. Čakam na drugo možnost, toda Heinz-Jürgen Gelling še kar molči. Ali pa? slednjič rečem. Ja, reče Heinz-Jürgen Gelling, torej ... in se odkašlja. Če nimate naslova, reče, ko se je odkašljaj in me niti ne pogleda, marveč gleda v kovinska tla kombija za prevoz moštva, vas bo policija odpeljala v najbližji dom za brezdomce. Dom za brezdomce, rečem zelo tiho in zelo razločno in moj glas, se mi zdi, zveni tudi začudeno. Tja pa raje ne bi šla, rečem. Tja noče nihče, reče in si zabeleži naslov, ki mu ga povem.

Potem Heinz-Jürgen Gelling reče Iti moram. Kam? vprašam. Konec službe, reče. Akcija je končana, reče. V akciji ste, rečem, in reče Gasilec sem. Tukaj sem, ker sem v gasilski akciji. In zdaj je akcija končana, rečem, in prikima in pomislim, kaj to pomeni, namreč: sem del akcije Heinza-Jürgena Gellinga in zato je z mano tako kot z akcijo, namreč: konec, in nagnem glavo na stran, ker ne vem, kako se ločiš, če si bil skala, ki zmore hoditi, in si zdaj gasilec, ki ima konec službe in žrtev požara, ki jo bodo čez nekaj minut odpeljali.

No, reče Heinz-Jürgen Gelling in se odkašlja in pokaže policista pred gasilskim kombijem in pogleda v tla, ko mi ponudi roko. In gledam roko in jo primem in jo previdno stisnem in tudi on previdno stisne mojo in vstane. Vse dobro, reče, stopi k vratom kombija, skoči ven, se niti ne ozre več, temveč: ga ni več, in jaz sedim in diham in gledam svojo roko in šele pozneje, mnogo pozneje se mi bo posvetilo, da sem ga pozabila poljubiti.